

Dank zij de Koninklijke Engelse Vereniging voor Vogelbescherming (*The Royal Society for the Protection of Birds*) is de kluut in Engeland weer een regelmatige broedvogel geworden. In het midden van de vorige eeuw ging hij als zodanig voor Engeland verloren. Door zijn opvallend wit en zwart vederkleed, zijn lange loodblauwe poten, zijn merkwaardig omhooggebogen snavel en zijn sierlijke bewegingen was hij een graag geziene vogel, zodat het verlies voor de vogelliefhebbers zwaar woog. Bij enkelingen leefde nog de hoop, dat de kluut eens zou terugkeren, maar die hoop werd na een eeuw ballingschap wel erg klein. In 1947 keerde hij echter in oostelijk Engeland terug, want vier paren nestelden in het vogelreservaat Minsmere aan de kust van Suffolk en vier paar op het Havergate-eiland daar dichtbij.

In 1948 kocht de R.S.P.B. Havergate om het als vogereservaat te behouden. Alle kluten lieten Minsmere toen liggen om zich op Havergate te vestigen. Elk jaar daarna groeide de kolonie kluten en de laatste jaren hebben er regelmatig 60 à 70 paar gebroed.

Kluten op Havergate, reservaat van de Kon. Engelse Vereniging voor Vogelbescherming. Kluten zijn de sierlijkste waadvogels van Engeland. De foto werd genomen op het moment, dat het mannetje bij het nest werd afgelost door het wijfje.

¹⁾ Oorspronkelijke titel: *Rare Birds find their way back to Britain.*
Vertaling: W. J. Prud'homme van Reine.

Grote vogelreservaten

In 1963 broedde weer één paar kluten op Minsmere en men hoopt dat dit het begin zal zijn van een bloeiende tweede kolonie. Minsmere is ook zonder de kluten waarschijnlijk het belangrijkste vogelreservaat in Engeland. Jaarlijks worden er meer dan 200 vogelsoorten waargenomen, waarvan er 90 tot de regelmatige broedvogels behoren, o.a. de zeldzame bruine kiekendief, de roerdomp en het baardmannetje.

Door regelmatig onderzoek en een verantwoord beheer wordt getracht de reservaten zo doelmatig mogelijk te maken voor de vogels. Vele waarnemingshutten zijn gebouwd, zodat bezoekers de vogels zo goed mogelijk kunnen waarnemen, zonder hen ook maar in het minst te storen. Hoewel men er alleen met een speciale vergunning mag komen, bezoeken meer dan duizend vogelliefhebbers iedere zomer Minsmere en bijna evenveel Havergate.

In Schotland is een andere beroemde broedvogel teruggekeerd... de prachtige visarend, met een vleugelspanning van meer dan 1½ meter. De visarend broedde in Schotland voor het laatst in het begin van deze eeuw. In 1958 trachtte één paar te nestelen, maar het nest werd verstoord. Desondanks komen er nu ieder jaar weer enige terug en door een intensieve bewaking bij dag en bij nacht door de vogelwachters van de R.S.P.B. konden in de vier zomers van 1959—'62 de jongen groot worden in een horst op een hoge den bij Loch Garten, Inverness.

Eierroof voor onderzoek

In 1963 trachtten twee paren te nestelen, maar van één paar werd het nest in mei door een geweldige storm weggeblazen en in het andere nest kwamen de eieren niet uit. Eén van die eieren werd (met een speciale vergunning) meegenomen voor onderzoek, omdat het bekend is, dat sommige van de in land- en tuinbouw gebruikte vergiften ook voor vogels dodelijk zijn of hun vruchtbaarheid beïnvloeden.

Het ruimschoots gebruik van gechloreerde koolwaterstoffen is een ernstig gevaar voor de natuur. Een commissie, gevormd door *The British Trust for Ornithology* en de *Royal Society for the Protection of Birds* werkt reeds vier jaar aan dit probleem en heeft honderden dode vogels onderzocht. Slechts af en toe werd een vogel geheel gifvrij bevonden. Insectenetende vogels, zoals de huiszwaluw, bevatten sporen van deze giftige chemicaliën, maar de grootste doses vindt men aan het einde van de voedselketen onder haviken en uilen, omdat deze stoffen zich opstapelen in de lever, de nieren, de hersenen, het hart en in de spieren.

Een economisch verlies

In 1962 bereikte de slechtvalkenpopulatie van Engeland slechts de helft van die van 1939 en van de overgeblevenen kreeg ongeveer een vierde deel helemaal geen jongen. In Schotland en op de voor de kust liggende eilanden, waar weinig of geen giften worden gebruikt, is de populatiedichtheid van deze sierlijke valken slechts heel weinig verkleind, terwijl in Engeland en Wales de achteruitgang zeer groot was.

De achteruitgang van andere roofvogels, hoewel niet zo gedocumenteerd vastgesteld, is even opvallend. Sperwers — niet zo lang geleden nog zo

*Visarend in Loch Garten — Inverness — Schotland.
Het mannetje vliegt aan met een tak voor het nest.*

veel voorkomend, dat men ze schadelijk noemde — zijn uit vele streken in het zuiden en oosten van Engeland volledig verdwenen. De wettelijke bescherming in 1962 kwam waarschijnlijk te laat.

Torenvalken, eens zeker Englands meest gewone roofvogels, zijn voor 80 % gedecimeerd en daar deze torenvalken vele duizenden muizen per jaar opeten is dit zowel een economisch als een esthetisch verlies.

De ratten- en muizenetende uilen hebben ook erg geleden. In 1962 bevonden zich negen kerkuilen onder de vele vogellijken, die aan de R.S.P.B. voor onderzoek werden opgestuurd en ieder van hen bevatte resten van gechlloreerde koolwaterstoffen.

Het is nu ook vastgesteld, dat deze giftige stoffen kunnen overgaan van de vogel in het ei, waardoor dit onvruchtbaar wordt. Ook is er een sterk vermoeden, dat niet-dodelijke hoeveelheden giftige stof onvruchtbaarheid bij de volwassen vogel kan veroorzaken. Als dat zo is, dan ziet de toekomst voor vele van onze mooiste vogels er inderdaad zeer donker uit, tenzij een tijdige actie wordt ondernomen om het gebruik van deze gifstoffen te stoppen.